

Schoon de aard bewoog, de heuvelen zonken,
de bergen in de zee verdronken —
de Heer bewaakt ons aller lot;
een vaste bucht is Jakobs God!

Hebben we onlangs nog de Gunst geciteerd, die in Psalm 29 de „aardsche machten“ uit den eersten regel als een vreemd inkruipje heeft weggedaan, om weer naar de „hemelsche“ machten, als aangesproken door den dichter, terug te keeren, ook Ds Hasper heeft er op gelet:

Godenzonen, prijs den Heer!
Brengt den Eeuw'ge lof en eer!
Roemt eenparig 's Hoogsten naam!
Looft Hem, alle engelen saam!
Knielt in heilige gewaden!
Eert het wonder zijner daden,
in aanbidding opgeheven
tot den Heer van dood en leven!

Vermoedelijk zal menigeen bij dat woord „godenzonen“ zijn voorhoofd fronsen. Ik doe het ook. Maar ik voeg er bij, dat men nog niet zeggen mag, dat het hier ketterisch bedoeld is: mijn frons geldt meer de berijming als voor VOLKSzang bestemd: m.i. moet een VOLKSlied geen aanleiding geven tot misverstand, en niet alleen voor „deskundigen“ bevattelijk zijn. Het woord „goden“ — men weet het — komt ook in de Schrift voor, in de beteekenis van „hemelsche“ of zelfs hooge aardsche „machten“ of engelen of menschen. Zoo heeft Psalm 82 bij Prof. Noordtjiz:

God staat in den goddelijken rand;
in het midden der goden houdt Hij gericht.

Maar dit is vertaling, en geen voor het volk bestemde berijming. Al heb ik dus tegen het „godenzonen“ uit een oogpunt van volkszang paedagogisch bezwaar, toch bewijst Ds Hasper den tekst nauwkeurig bestudeerd te hebben.

In Psalm 121: ik heb mijn oogen naar de bergen;
vanwaar zal mijn hulp komen? (vraag), heeft hij ook een verbetering aangebracht naar deze bedoeling:

'k Sla de oogen naar 'tgebergte heen.
Waar daagt mijn hulp? Ik wacht, verheid haar dag
en nacht....

Mijn hulp is van den Heer alleen,
die hemelen en aarde schiep en sindsdien bewaarde.
Ook Psalm 84 is verbeterd. Het „moerbeidal“ is altijd een zwaarigheid geweest. Prof. Noordtjiz vertaalde alzoo:

Door het Baka-dal trekkend,
maken zij het tot een bronnenland;
de voorjaarsregen hult het in zegeningen.

En de hoogleeraar verklaart: „In dat Baka-dal met zijn steil opgaande rotswanden en diepe kloven is het dor en heet; de krachten verteren bij het voortschrijden. Maar wie naar Sion optrekt, weet ook die woestenij tot een bronnenland te maken, weet ook daar verkwikking te vinden bij des Heeren krachtbron. En de Heere zelf laat zich ook daar niet onbetuigd; evenals de voorjaarsregen het land doet uitspruiten en het aardrijk hult in feestgewaad van bloemen en frisch groen, zoo hult de Heere dat verschroeiende dal in „zegeningen“.“ Ik voor mij voel me hierbij niet heeltemaal zeker; vind evenwel, ook afgedacht daarvan, toch alweer uit een oogpunt van volkszang het moeilijke, en nog steeds door exegeten bestreden „Baka-dal“, in elk geval in de berijming minder gewenscht (exegetisch verder niet beslissen durvende), en geloof, alles bij elkaar nemende, dat Ds Hasper de moeilijkheden aardig heeft overwonnen:

Gaat hij door dorre dalen voort,
zij worden tot een bronnenoord,
en hem verkwikt uw milde regen;
't wordt rondom hem één overvloed,
die hem versterkt met levensmoed.

Let, lezer, ook eens op Psalm 60. Moeilijk, en text-critisch zeer onzeker, was het in onze Statenvertaling: „Gij hebt uw volk een harde zaak doen zien; Gij hebt ons gedrenkt met zwijmelwijn. MAAR NU hebt Gij den genen, die U vreezen, een banier gegeven, om (die) op te werpen vanwege de waarheid“. Dat „vanwege de waarheid“ was al jaren lang een textcritische kwestie; ernstiger twijfel nog aan de juistheid der Statenvertaling komt op bij de woorden: „maar nu“. Deze woorden willen den indruk wekken, dat de dichter hier overgaat van „het zure“ (de harde zaak, den zwijmelwijn) naar „het zoet“: „maar nu!“ Noordtjiz evenwel, den tekst herleidende — althans dat pogende — naar het oorspronkelijke, vertaalt ter plaatse van dat twijfelachtige „vanwege de waarheid“ anders, en laat — dat is hoofdzaak — zien, dat de dichter niet overgaat van „zuur“ op „zoet“, maar nog altijd opsomt de moeilijkheden en zwaarigheden; men leze de verklaring van Noordtjiz:

„De nederlaag werkte als „zwijmelwijn“, waardoor het volk dronken is geworden, den weg kwijt is geraakt en ieder oogenblik vallen kan.... Het volk voelt zich door God verstoot. Met anijndend sarkasme wordt de reden daarvan in vs. 6 geteekend.... God had aan zijn volk een banier gegeven om zich daarachter te verzamelen en moedig den vijand aan te vallen. Maar voor Israël werd het een symbool van verstrooiing en jammerlijke vlucht.“

Daarom vertaalt Noordtjiz ook als volgt:

Gij hebt uw volk wat hards doen zien,
hebt ons zwijmelwijn doen drinken.
Gij hebt aan die U vreezen een banier gegeven
om voor de bogen te vluchten!

Ik durf niet beslissen, alweer niet, of deze opvatting juist is; er is volgens Noordtjiz woordenspel in het spel („nes“, banier, en „hithnoses“, vluchten), en dan moet een leek zich maar buiten spel, d.w.z. op de vlakke

houden. Maar gegeven dit alles heeft toch Ds Hasper een goede poging gedaan: een berijmer moet nu eenmaal den knoop doorhakken, ook al is hij zelf soms onzeker; het doorhakken heeft hier toch wel correctie gebracht:

Gij hebt uw volk hard beproefd.
Gij hebt den dorstige bedroefd;
Gij wist, dat het bedwelmend dronk,
toen het den be-ker zich schonk.
Uw eenig antwoord op 't gezucht
was slechts het teeken tot de vlucht.
Heer, strek uw hand! doe 't volk aanschouwen,
dat het zich U kan toevertrouwen!

(Men denke weer aan de syncope: in regel 1 worde voorgedragen: „wel hard“, en in regel 4: „zich zelf den beker schonk“; het „zichzelf den beker schenken“ strijdt niet met de gedachte, dat „God den zwijmelwijn doet drinken“; immers: het volk heeft — ziehier het beeld — den wijn ter hand genomen, is dronken geworden, God had zijn hand er in evenwel.) Hoe moeilijk de zaak echter blijft, blijkt weer uit dezen regel van Ds Hasper:

Uw eenig antwoord op 't gezucht
was slechts het teeken tot de vlucht.

Maar, al kunnen deze woorden misverstand wekken (alsof God dat teeken had gegeven), het kan er toch op door: de kapitein, de generaal, kan het gedaan hebben, en dan is dat in feite Gods „antwoord“ (reactie) op de zuchten van den mensch. Alleen maar: dat „zuchten“ is toch weer wat anders dan bij Noordtjiz het niet meer dapper vechten.

Men voelt het: dit is geen vitterij; daarvoor is Ds Haspers werk veel te voornaam. Ik wil aan een dergelijk voorbeeld slechts demonstreeren, dat ook de beste poging toch altijd moeilijkheden genoeg overhoudt, vooral als de exegeten (gelijk hier) van meening verschillen. Een bewijs temeer, dat elke serieuze poging onze aandacht verdient, en dat nooit een berijming voor de eeuwen bestemd mag blijven. Ach, dat elke nieuwe bewerking weer strijd zal kosten; vroeger, en ook in de toekomst... als die „komt“ in dezen....

Tenslotte wijs ik in dit eerste artikel nog op de duidelijke indeeling van de psalmen door het invoegen van opschriften in den tekst. Soms vind ik die opschriften storend, als ze materiëel bepaalde tekstinhouden willen afgrenzen tegen andere in eenzelfde psalm. Het wordt dan gauw gekunsteld. Maar beperkt de bewerker zich tot de duidelijk aangegeven formeele schematiek, dan kan hij veel verduidelijken. Ik wijs op Psalm 15: de vraag (couplet 1); het antwoord (de volgende). Op Psalm 115: vóór couplet 5 staat: Litanie (koor van priesters, volkskoor, beide koren samen). Psalm 39: het eigenmachtig zwijgen; het moeten spreken (.....), het overgeven zwijgen, slotzang. Enkele opschriften zijn m.i. bepaald onjuist gedacht; een misgreep ligt hier altijd voor de deur. Maar er is toch veel te prijzen, ook in die opschriften: de zanger leert nadenken; het zingen wordt hier weer werken. Er komt weer schot in.

Tenslotte: verrassend vind ik Psalm 87:5:

Hij roept uit volken slechts de enkelingen.
Als hij hun naam in 't boek des levens schrijft,
zegt Hij: „Die is in Iserl ingelijfd;
„hem zal ik óók met mijne gunst omringen!“

Het „slechts enkelingen“ is bij Ds Hasper blijkbaar in tegenstelling met het voorgaande vers (couplet) bedoeld:

Van Israël heet het nog zooveel schooner:
„'t Volk als geheel is d'Eeuw'ge toegedaan;
„'t mag hoofd voor hoofd in zijnen tempel gaan;
„naar 's Hoogsten wil is elk een „Stad-bewoner“.

Ik ben het met Haspers opvatting niet eens; Noordtjiz vertaalt:

En van Sion wordt eens gezegd:
„MAN VOOR MAN is in haar geboren
en Hij, de Allerhoogste, houdt haar in stand.“
Eens telt de Heere bij 't opschriven der volken:
„DEZE is daar geboren“.

Van een tegenstelling (bij Israël het geheel, bij de heidenen slechts „de enkelingen“) weet Noordtjiz dus niets. Want het „man voor man“ betreft hij al op de zendingsvrucht, op het komen der volkeren; maar dan gaat het ook niet meer om „slechts“ enkelingen, doch om hun „menigvuldigheid“. „Man voor man“ ziet hij in haar geboren. Nu niet meer die volken als eenheid, maar in hun individuele menigvuldigheid, zoodat Sion haar inwonertal ziet toenemen, naarmate het verband der volken uiteenvalt.

Al heb ik dus bezwaar tegen Hasper op dit punt, toch vind ik zijn versbouw mooi; een bewijs, hoe veel hij kan, als hij met den gereformeerden exegeet en hermeneut in bond zou leven en werken.

Want — die vriendschap met den gereformeerden liturg en exegeet en hermeneut zou me wat waard wezen, bij dezen zooveel vermogenden man. Ze zou misschien de fouten, die ik bij hem meen te zien, en ook wel moet zeggen, hebben kunnen voorkomen. Ik wilde, dat er geen „hersteld verband“ ooit was gekomen; wat zou die Ds Hasper een prachtmensch zijn voor een synodale opdracht, in bond met onze exegeten, liturgen, hermeneuten, om maar niet meer te noemen. Nu heeft hij, bij al het schoons, dat hij ons biedt, toch ook stof tot bedenken gegeven, waarover ik een volgende week spreken wil.

Voorloopig moge het gezegde evenwel opwekken, om toch met dit ernstige werk kennis te maken. Opdat ook bij ons het besef, dat er wat gebeuren moet, weer levendig worde, en zich concretiseeren kunne.

Volgende week dus enkele klachten en bezwaren.

K. S.

De beschuldiging van „De Heraut“ inzake „bewuste misleiding“ en „advocatenslimigheid“.

In „De Heraut“ van 29 November 1936 schreef Prof. Dr. H. H. Kuyper een artikel, waarin één bepaalde passage zeer krenkend was voor ondergeteekende. Deze passage is tweemaal letterlijk afgedrukt in ons nummer van 4 December 1936.

Op wat in dit nummer, eerst door Prof. Dr. S. Greijdanus, en daarna door mij, is opgemerkt, gaf „De Heraut“ met geen letter antwoord.

Daarom schreef ik aan Prof. Dr. H. H. Kuyper een brief, die hier wordt opgenomen in zijn geheel:

Kampen, 21 December 1936.

Hooggeleerden Heer Prof. Dr. H. H. Kuyper,
Bloemendaal.

Hooggeachte Professor Kuyper,

Enige weken geleden hebt U in „De Heraut“ iets geschreven over de wijziging van de volgorde in de woorden „zelfonderzoek, geloof en bekeering“. U hebt daarbij gesproken van bewuste misleiding, van een advocatenslimigheid, die niet gebaat heeft, en zoo voort. Daarbij hebt U aan mij gedacht, omdat — naar coll. Greijdanus mij meedeelde — U dadelijk is gezegd, dat ik had voorgesteld de volgorde anders te nemen. Bovendien is door een artikel van coll. Greijdanus dit ook ter publieke kennis gebracht. In hetzelfde „Reformatie“-nummer, waarin coll. Greijdanus dat deed, heb ik — waar het een publieke zaak betrof, — U enkele vragen gedaan, die bedoelden Uw beweringen concreet te maken. Hoewel sinds reeds twee „Heraut“-nummers verschenen zijn, las ik nog niets, noch ter concretiseering, noch ter intrekking van Uw beschuldigingen. Omdat zij buitengewoon krenkend zijn, neem ik thans de vrijheid, U óók langs dezen weg te verzoeken. Uw beschuldiging ter plaatse, waar ze geschied is, terug te nemen; een dilemma (bewijzen of terugnemen), stel ik niet, want ik weet, dat dit geen enkelen zin heeft. Inmiddels verblijf ik,

hoogachtend,

Uw dw.:

(w.g.) K. SCHILDER.

Hierop antwoordde Prof. Dr. H. H. Kuyper met geen letter, noch in „De Heraut“, noch particulier (wat trouwens ook niet gevraagd was).

Daarna schreef ik Prof. Dr. H. H. Kuyper andermaal een brief, die hier wordt opgenomen in zijn geheel:

Kampen, 1 Januari 1937.

Hooggeleerden Heer Prof. Dr. H. H. Kuyper,
Bloemendaal.

Hooggeachte Professor Kuyper,

Na mijn brief van 21 December las ik in „De Heraut“ nog niets, dat betrekking heeft op de in dien brief aangevoerde zaak.

Ik zal nu nog één nummer afwachten; daarna is voor mij de periode van afwachten voorbij.

Inmiddels,

hoogachtend,

Uw dw.:

(w.g.) K. SCHILDER.

Ook hierop antwoordde Prof. Dr. H. H. Kuyper met geen letter, noch in „De Heraut“, noch particulier.

Tenslotte heb ik mij te dezer zake bij schrijven van 9 Januari 1937 gericht tot een bevoegde instantie.

Waar deze zaak publiek is, meen ik ook deze mededeeling te moeten doen, zonder verder in bijzonderheden te treden.

K. S.

Vervolgartikelen.

Er is deze week zooveel ruimte nodig voor deze toch ook actuele copie, dat ik het vervolgartikel, dat geen haast heeft, en op zichzelf staat, nog wat laat wachten.

K. S.

Theologische School.

Het Curatorium deelt aan belangstellenden mede, dat D.V. Donderdag 21 Januari, in de Burgwalkerk te Kampen, zal plaats hebben:

des morgens om 10 uur:

Overdracht van het Rectoraat door Prof. Dr. K. Schilder aan Prof. Dr. G. M. den Hartogh, na het houden eener Rede;

des namiddags 2 uur:

Installatie van Dr. K. Dijk als Hoogleeraar en Dr. R. J. Dam als Lector door den President-Curator Ds J. L. Schouten.

Vervolgens zal Prof. Dr. K. Dijk zijn Inaugurele Rede houden.

Na afloop van deze plechtigheid is er gelegenheid tot gelukwensen in de groote Consistorie-kamer.

Belangstellenden worden uitgenoodigd deze samenkomsten bij te wonen.

Namens het Curatorium:

Ds J. L. SCHOUTEN, Voorzitter.

Ds F. C. MEIJSTER, Secretaris.

Op verzoek van Curatoren geplaatst.

Redactie.

Gereformeerden te Londen.

Verleden jaar opperde ik de gedachte, het werk voor de verstrooide gereformeerden in Londen en omgeving ter hand te nemen. In Frankrijk is onder de eminente en opofferende leiding van Ds Maaskant ook reeds zoo veel bereikt. Van andere zijde is over dezelfde zaak nagedacht en gehandeld. Zoo is er een „Comité Gereformeerden te Londen“ gevormd, dat reeds het werk ter hand genomen heeft en reeds over eenige inkomsten mocht beschikken.

Waar ik zelf tot het pas gevormde comité behoort, zij het me vergund, hier een enkel woord ter aanbeveling en ter ondersteuning (ook financieel) te schrijven. Er

zal, wil werkt w hoofdzak schrijving girouet. Kouwenh penningz

In Fra jaren gel zijn de m in zoóver moet, ter nen kan inderdaa dit korte boekje te

Calvin

We spa en deeld- cludeeren conferent er aan te blad „De dat de ec ling v We ste bij den m

UT

Hoew zich zel ongetwij gelezen zal nie het daa zingen „ rolsen“ saam é en over Aan h de oude gebed. I dat hij, voortre menschi zijn dae middel en zich harde v niet tol In ple het der dan oo schoond haar ov weg. H hoeven strijd o De jc weer te zijn vro heid o kindere vader d maken met hu De k maar b Adelhei had, nu over h bij uite toond v Wann loopen, op een de toen doch zi nacht, maken van de zoo gen ken. Z De o majoor, deel ge liefde t stukken van hel oordeel Dag, d geword doel af. Hij d juist nu gebrach te gaan den ver verlicht